

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Sundhedsministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPSMNL
Sagsnr.: 2308202
Dok. nr.: 2744818
Dato: 01-10-2023

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALGS ORIENTERING

Europa-Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske økonomiske og sociale udvalg og Regionsudvalget om en samlet tilgang til mental sundhed, KOM (2023) 298.

Kopi oversendes til Folketingets Sundhedsudvalg til orientering

NYT NOTAT

1. Resumé

Kommissionen har den 7. juni 2023 fremsat en meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og sociale udvalg og Regionsudvalget om en samlet tilgang til mental sundhed, KOM (2023) 298. Meddelelsen blev fremsendt i dansk sprogversion d. 12. juni 2023.

Formålet med meddelelsen er at skabe en ny tilgang til mental sundhed, der skal være omfattende og tværsektoriel i hele EU og skabe hurtige og samtidig vedvarende forandringer for både individet og samfundet.

Meddelelsen skal ses i lyset af kommissionsformandens State of the Union tale i efteråret 2022, hvor behovet for et styrket fokus på mental sundhed i EU blev fremhævet. I meddelelsen anerkendes det, at mental sundhed ikke kun er individets ansvar men et samfundsansvar. Det anføres, at den stigende byrde af mentale sundhedsproblemer bl.a. kan henføres til nylige ændringer i samfundet som eksempelvis Covid-19 pandemien, krigen på det europæiske kontinent, stigende inflation m.v.

I meddelelsen opfordres medlemslandene til at følge en strategi om "mental sundhed i alle politikker" og til at udnytte de tilgængelige policy og finansielle ressourcer for at reducere ulighed og styrke forebyggelse og behandling af mentale sundhedsproblemer. Særligt fremhæves fremme af mental sundhed, forebyggelse, afstigmatisering og social inklusion af udsatte, som børn og unge, ældre, kvinder og minoritetsgrupper.

Meddelelsen er ikke retligt bindende og har derfor ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for medlemsstaterne. Det forventes, at meddelelsen vil munde ud i rådskonklusioner, som ved implementering i Danmark kan medføre indirekte økonomiske konsekvenser og mulige lovændringer.

Regeringen støtter overordnet Kommissionens meddelelse og anerkender baggrunden for og formålet med en styrket indsats for mental sundhed. Det vurderes, at meddelelsen vil bidrage til øget positiv opmærksomhed på mental sundhed og på psykiatrien, både nationalt og i EU. Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens tilgang til mental sundhed, som går på tværs af relevante myndighedsområder, da rammer og betingelser til fremme af mental sundhed og forebyggelse heraf ikke alene skabes i sundhedssystemet.

Det er dog vigtigt for regeringen, at forslagene i meddelelsen ikke er en erstatning for, men et supplement til, det nationale arbejde med at styrke den mentale sundhed.

2. Baggrund

I sin "State of the Union" tale i efteråret 2022, fremhævede kommissionsformand Ursula von der Leyen behovet for et styrket fokus på mental sundhed i EU. På baggrund heraf har Kommissionen den 7. juni 2023 fremsat en meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Social udvalg og Regionsudvalget om en samlet tilgang til mental sundhed.

I meddelelsen anerkendes det, at mental sundhed er en central del af livet, samt at mental sundhed er en forudsætning for en sund økonomi og et velfungerende samfund. Mental sundhed er ikke blot individets ansvar men er tillige et samfundsansvar. Kommissionen anser den stigende byrde af mentale sundhedsproblemer som forbundet til de nylige samfundsændringer som f.eks. klimaforandringer, digitalisering af samfundet, covid-19-pandemien, krig på kontinentet og de stigende leveomkostninger.

Kommissionens meddelelse lægger derfor op til en ny tilgang for mental sundhed i EU, der skal være omfattende og tværsektoriel, og skabe hurtige men vedvarende forandringer for både individet og samfundet.

Medlemslandene opfordres til at følge en strategi om "mental sundhed i alle politikker" og til at udnytte de tilgængelige policyinstrumenter og finansielle ressourcer til at reducere ulighed samt styrke forebyggelse og behandling af mentale sundhedsproblemer. Særligt fremhæves fremme af mental sundhed, forebyggelse, tidlig opsporing og afstigmatisering samt indsatser for at fremme social inklusion af udsatte grupper, herunder børn og unge, ældre, kvinder og minoritetsgrupper.

Organisering og finansiering af sundhedssystemer er fortsat en national kompetence, hvorfor Kommissionens hovedfokus er at understøtte og koordinere nationale tiltag. Den vil desuden mobilisere finansielle instrumenter i EU-budgettet og igennem andre EU-programmer, som EU4Health, Horizon Europe, European Social Fund Plus mf.

Det formodes, at Rådet vil besvare Kommissionens meddelelse i form af rådskonklusioner.

3. Formål og indhold

Ifølge Kommissionen er dårlig mental sundhed ikke blot opstået i et vakuum men i høj grad betinget af eksterne og personlige faktorer. Menneskers mentale sundhed afhænger af også vores samfund, økonomi, miljø og af den globale situation. Både på europæiske og globalt plan, har man over de seneste år gennemgået et utal af kriser, såsom covid-19 pandemien, krig på det europæiske kontinent, energikrise, klimaets tilstand og inflation. Herudover anses øget digitalisering, demografiske ændringer og ændringer på arbejdsmarkedet som faktorer, der skaber yderligere udfordringer.

På baggrund af ovenstående og i forbindelse med "Konferencen om Europas fremtid i 2022" bebudede Kommissionens formand et nyt initiativ om mental sundhed. Som en del af Kommissionens prioritet om at "Fremme vores europæiske levevis" har dette initiativ til formål at markere et vendepunkt i den måde, hvorpå mental sundhed håndteres i EU. Meddelelsen har desuden til formål at imødekomme Europa-Parlamentets beslutning fra 2022 om mental sundhed i den digitale arbejdsverden, der opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at anerkende omfanget af arbejdsrelaterede mentale sundhedsproblemer i EU og til at handle i overensstemmelse hermed.

Meddelelsen anses som begyndelsen på en ny strategisk tilgang til mental sundhed af tværsektoriel karakter, der rækker ud over sundhedspolitikken og fokuserer på både forebyggelse og behandling af problemer med mental sundhed. Den bygger på **tre vejledende principper, der bør gælde for alle EU-borgere**: i) at have adgang til passende og effektiv

forebyggelse, ii) at have adgang til mental sundhedspleje og -behandling af høj kvalitet til en overkommelig pris og iii) at kunne reintegreres i samfundet efter rehabilitering. Med den nye tilgang til mental sundhed opfordres alle, både nationale og regionale aktører, sundheds- og ikke-sundhedspolitiske sektorer og andre relevante intressenter til at samarbejde. Der foreslås en række værktøjer til at fremme forandringer, herunder på globalt plan, styrke eksisterende strukturer og overvåge tiltag. Derudover vil meddelelsen støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at nå WHO's mål for ikke-smitsomme sygdomme senest i 2025¹ og verdensmålene for bæredygtig udvikling senest i 2030.

Håndtering af psykosociale risici på arbejdspladsen

Det fremgår af Kommissionens meddelelse, at psykosociale risici og arbejdsrelateret stress er blandt de mest udfordrende spørgsmål inden for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Det fremhæves, at nye former for arbejde som følge af digitaliseringen og covid-19-pandemien (såsom platforms- og fjernarbejde) har påvirket arbejdstagernes mentale sundhed. I meddelelsen lægges der op til, at der er behov for at overveje, om retten til at være offline skal fremmes for at sikre en bedre balance mellem arbejdsliv og privatliv og dermed bidrage til reduktionen af arbejdsrelateret stress. Derudover fremhæves behovet for et psykologisk sikkert arbejdsmiljø for at fremme mental sundhed og skabe et mere inklusivt samfund og retten til at vende tilbage til arbejdet efter psykisk sygdom.

På *topmødet om sikkerhed og sundhed på arbejdspladser*, afholdt den 15.-16. maj 2023 af det svenske formandskab og Kommissionen, blev psykosociale risici og mental sundhed på arbejdspladsen udpeget som et voksende arbejdsmiljøspørgsmål, der kræver yderligere overvejelser og opfølgning.

Kommissionen vil ifølge meddelelsen:

- Støtte de europæiske arbejdsmarkedets parter i deres bestræbelser på at forhandle en aftale om telearbejde og retten til at være offline på plads.
- Sikre at EU-OSHA færdiggør og gennemfører oversigter, giver ajourført vejledning om mental sundhed på arbejdspladsen og gennemfører et projekt om god praksis.
- Følge op på konklusionerne fra topmødet om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, der blev afholdt i maj 2023 af det svenske formandskab.
- Fortsætte arbejdet med revisionen af direktivet om arbejdssteder og direktivet om arbejde ved skærmterminaler.
- Støtte gennemførelsen af den europæiske plejestrategi med tiltag, der bidrager til omsorgspersoners mentale trivsel.
- Gennemføre en evaluering af lovgivnings- og håndhævelsestilgange til håndtering af psykosociale risici på arbejdspladsen. Evalueringen skal gennemføres i medlemsstaterne med henblik på og med forbehold for resultaterne heraf og arbejdsmarkedsparternes input at fremlægge et EU-initiativ om psykosociale risici på mellemlang sigt.
- Igangsætte kampagner for sikre og sunde arbejdspladser i den digitale tidsalder, herunder med fokus på mental sundhed, samt om psykosociale risici og mental sundhed på arbejdspladsen med fokus på nye og oversete erhvervssektorer, (herunder landbrug og byggeri) og grupper (herunder lavt-uddannede, vandrende eller unge arbejdstagere).

Initiativer i meddelelsen om en ny tilgang til mental sundhed

Meddelelsen indeholder 8 forskellige temaer med hver cirka 1-5 flagskibsinitiativer, som til sammen fastslår Kommissionens intentioner om, hvordan man vil understøtte medlemsstaternes nationale politikker på området:

1. Integrering af mental sundhed på tværs af alle politikker
 - a. Det europæiske kapacitetsopbyggende initiativ vedrørende mental sundhed

¹ [On the road to 2025 \(who.int\)](https://www.who.int).

2. Fremme af god mental sundhed, forebyggelse og tidlig indgriben med hensyn til mentale sundhedsproblemer
 - a. Det europæiske initiativ til forebyggelse af depression og selvmord
 - b. Initiativet "Healthier together"
 - c. Adgang til støtte for personer, der oplever mentale sundhedsudfordringer
 - d. Europæisk kodeks for mental sundhed
 - e. Udvikling af et fælles økosystem for hjerteforskning
3. Fremme af børns og unges mental sundhed
 - a. Netværk for mental sundhed for børn og unge
 - b. Børns sundhed 360 (en forebyggelsesværktøjskasse)
 - c. Flagskib for unge (et instrument for teknisk støtte til udvikling af værktøjer til børn og unge)
 - d. Sunde skærme, sunde unge
4. Hjælp til dem, der har størst behov
 - a. Beskyttelse af ofre for forbrydelse
 - i. Ved revision af direktivet om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse
 - b. Kræftmission: Platform for unge kræftoverlevende.
5. Håndtering af psykosociale risici på arbejdspladsen
 - a. EU-initiativ vedrørende psykosociale risici på arbejdspladsen
 - b. Kampagne om arbejdspladser i EU
6. Styrkelse af mentale sundhedssystemer og forbedring af adgangen til behandling og pleje
 - a. Initiativ til flere og bedre uddannede fagfolk i EU
 - b. Teknisk støtte til reformer af mental sundhed på tværs af flere sektorer
 - c. Indsamling af data på om mental sundhed
7. Brud med stigmatisering
 - a. Bekæmpelse af stigmatisering og forskelsbehandling
8. Fremme af mental sundhed på verdensplan
 - a. Støtte til mental sundhed til Ukraines fordrevne og berørte personer
 - b. Støtte til formidling af minimumservicepakken om mental sundhed og psykosocial støtte fra Det Stående Udvalg inden for rammerne af agenturet.

Kommissionen opfordrer Parlamentet og medlemsstaterne til at arbejde sammen om at fremme de initiativer, der foreslås i meddelelsen. Initiativerne danner ifølge Kommissionen grundlag for en vedvarende indsats på nationalt og EU-plan med henblik på en omfattende, forebyggelsesorienteret tilgang til mental sundhed med bred inddragelse af interessenter.

Kommissionen anser meddelelsen som begyndelsen på en ny tilgang til mental sundhed, som bør sidestilles med fysisk sundhed. Denne tilgang føjer endnu en søjle til opbygningen af *den europæiske sundhedsunion* ved både at styrke det igangværende arbejde og åbne for nye arbejdsområder. Arbejdet vil blive nøje overvåget af medlemsstaterne inden for rammerne af ekspertgruppen om folkesundhed og navnlig dens undergruppe om mental sundhed. Interessenterne vil få mulighed for at samarbejde og koordinere deres fælles input til udvikling og gennemførelse af de tiltag, der er fastlagt gennem EU's platform for sundhedspolitik.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Da der ikke er tale om et lovgivningsforslag, er vurdering af nærhedsprincippet ikke relevant i denne sammenhæng.

6. Gældende dansk ret

Sundhedsloven omfatter som udgangspunkt hele sundhedsområdet, herunder det mentale sundhedsområde og psykiatrien. Anvendelsen af tvang reguleres af Lov om tvang i psykiatrien. Herudover kan der være forpligtelser efter anden særlovgivning, herunder social-, folkeskole- og beskæftigelseslovgivningen rettet mod personer med psykiske lidelser, samt forpligtelser som mere generelt har til formål at styrke den mentale sundhed i befolkningen.

7. Konsekvenser

En meddelelse er ikke retligt bindende for medlemsstaterne og har derfor ikke i sig selv direkte lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har været i høring i EU-specialudvalget for sundhedsspørgsmål. Der er indkommet høringssvar fra *Medicoindustrien*, *Dansk Selskab for Fysioterapi*, *Danske Fysioterapeuter* og *Dansk Industri*.

Medicoindustrien

Medicoindustrien opfordrer de nationale myndigheder og EU-Kommissionen til at inddrage det potentiale som innovativt medicinsk udstyr udgør i arbejdet med mental sundhed og trivsel.

I forhold til telemedicin støtter Medicoindustrien, at medlemslandene opfordres til at støtte implementeringen af telemedicin, således at flere borgere, herunder kronikere kan modtage behandling i eget hjem. Medicoindustrien anfører, at dette rejser nye problemstillinger i forhold til finansiering af den aktivitet, som foregår hjemme hos borgerne. Man mener, at der er behov for nye betalingsmodeller i den nationale implementering af mange af disse teknologier, som herefter skal implementeres i de nationale sundhedssystemers finansieringsmodeller, da det vurderes, at disse ikke passer med den takstfinansiering af aktivitet, som også er gældende i Danmark.

En afsluttende bemærkning fra Medicoindustriens side er dog også, at meddelelsens mange initiativer forekommer at gå langt i forhold til medlemslandenes suverænitet inden for sundheds-, social- og uddannelsespolitik.

Dansk Selskab for Fysioterapi (DSF) i samarbejde med Dansk Selskab for Fysioterapi og Mental Sundhed

DSF bemærker, at dokumentet afspejler en ambitiøs holdning til mental sundhed i EU både for den enkelte og for samfundet og for EU og DSF kan for en stor del tilslutte sig hensigterne i dokumentet og anser det som positivt, at der er inddraget fokus på mental sundhed på arbejdspladser samt at mental sundhed ses på lige fod med fysisk sundhed.

DSF bemærker også, at der ligeledes er lagt stor vægt på forebyggelse og tidlig indsats, hvilket man anser som vejen frem hvis man skal undgå at flere i EU får psykiske problemer. Man anser det dog som en risiko, at der ikke bliver afsat nok økonomiske midler og fokus til de mennesker som allerede har en psykisk sygdom.

Under punkt f. nævnes, at "for at imødegå uligheder bør der ydes skræddersyet pleje til personer i sårbare situationer". Her anbefaler DSF, at der står "støtte, pleje og behandling", da pleje ikke anses som værende nok og mere dækker en passiv tilgang end behandling til de mennesker det handler om.

Det bemærkes også, at der under punkt f. står "Det vil også indebære et skift fra institutionaliseret pleje til pleje i nærmiljøet", her anbefaler DSF igen, at der står "Det vil også

indebære et skift fra institutionaliseret pleje og behandling til støtte, pleje og behandling i nærmiljøet”.

DSF støtter tillige, at mennesker med psykiske udfordringer støttes, plejes og behandles mere i nærmiljøet. Dette vil dog kræve en øget kompetence hos medarbejdere i den kommunale og private sektor. I punkt f. ses da også et ønske om ”en styrkelse af sundhedspersonalets uddannelsen”. DSF anbefaler, at der ses bredt på sundhedspersonale herunder også terapeutgruppen.

DSF bemærker yderligere, at en fortsat klar sondring mellem fysisk og mental sundhed/sygdom kan fastholde en mulig uhensigtsmæssig opdeling af sundhedsvæsenet. Det foreslås derfor, at man overvejer, om området kan angribes mere holistisk og helhedsorienteret.

Under flagskibsinitiativ nr. 15 ønskes ”en styrkelse af uddannelsen af personale og andre fagfolk ” samt et grænseoverskridende udvekslingsprogram. Her kunne tænkes at dette allerede kunne sættes i værk for studerende fra relevante uddannelser i et tværprofessionelt samarbejde.

Danske Fysioterapeuter

Danske Fysioterapeuter er meget positive overfor, at der skal udvikles en ny strategisk tilgang til mental sundhed af tværsektoriel karakter, der rækker ud over sundhedspolitikken, herunder de tre vejledende principper der nævnes i meddelelsen og som bør gælde for alle EU-borgere

Det bemærkes, at mange mennesker rammes af en psykisk lidelse i en kortere periode af livet, men nogle lever med psykiske lidelser det meste af deres liv og at psykiske lidelser oftest har store konsekvenser både for den enkelte og for dennes pårørende. Danske Fysioterapeuter anfører, at netop ønsket om, at ”komme sig” eller at lære at leve med sin psykiske lidelse stiller krav om en rehabiliterende og recovery-orienteret indsats til denne gruppe af mennesker og her er psykiatrisk fysioterapi et relevant og vigtigt tilbud.

Danske Fysioterapeuter bemærker, at fysioterapeuter har potentialet til at spille en særlig rolle for mennesker med psykiske lidelser og kan være garanter for en recovery-orienteret og rehabiliterende tilgang til behandlingen af mennesker med psykiske lidelser, der sikrer, at behandlingen har fokus på det enkelte menneskes ressourcer, muligheder og potentiale til selv at bidrage til et højere funktionsniveau samt øget mestring og handlekompetence.

Desuden anser man fysioterapeuter som en faggruppe, der har et særligt blik på kropslige ressourcer og symptomer, samt på hvorledes psykiske lidelser manifesterer sig i kroppen og påvirker bevægefunktionen. Psykiatrisk fysioterapi arbejder med forskellige aspekter af fysioterapien, eks. bedring af bevæge kvalitet og motorisk funktion, sammenhænge mellem krop og psyke, mestringsstrategier, tilpasset fysisk aktivitet samt relations- og motivationsarbejde med patienten.

Fysioterapeuter bidrager med ikke-medicinsk behandlingstilbud, der kan supplere og nogle gange erstatte den medicinske behandling.

Dansk Industri

Dansk Industri (DI) bakker om EU-Kommissionens udmelding om at ligestille mental sundhed med fysisk sundhed og hensigten om en europæisk plan for mental sundhed.

DI anfører, at psykisk sygdom længe har været underprioriteret i forhold til fysisk sygdom på trods af, at depression fx. er den sygdom i Danmark med flest nye sygdomstilfælde og

vurderer, at sygdommen er årsag til mere end tre millioner ekstra sygedage om året. Det svarer til 13.000 fuldtidsstillinger. Set i lyset af det markante behov for arbejdskraft, mener DI derfor, at det er kærkomment med et styrket fokus på mental sundhed.

DI bemærker, at der i Danmark for nyligt er blevet lanceret en 10-års plan for psykiatrien. Planen indeholder mange vigtige initiativer, der kan være med til at ligestille psykisk og fysisk sundhed. Bl.a. mener DI, at det er vigtigt, at der fokuseres langt mere på forebyggelse og tidlig opsporing, samt at der sættes ind med behandlingsmuligheder, der kan sikre hurtigere indsats, så sygdomme ikke forværres. Derfor ønsker DI, at EU-midlerne er med til at understøtte implementeringen heraf.

DI ønsker desuden, at nye teknologiske muligheder også bringes i spil til at imødekomme manglen på personale i psykiatrien. Derfor er det vigtigt for DI, at den danske implementering af den europæiske hensigtserklæring og plan for mental sundhed efterlader mulighed for dette.

DI henviser i øvrigt til Erhvervsfyrntårn Life Science (Hovedstaden), der blev nedsat i 2022 som en del af den danske regerings Life science strategi. I regi heraf vil offentlig-private projekter centreret omkring mentale sundhed blive afprøvet og skaleret – både nationalt og internationalt. Projekterne vil tage afsæt i de rammer, der er i 10 års planen for psykiatrien.

Slutteligt ønsker DI, at det fortsat er en fælles mission at fastholde Danmarks position som en Life science nation i verdensklasse. I den henseende spiller en smidig markedsadgang en central rolle ift. at understøtte Danmark som udstillingsvindue for nye løsninger, samt tiltrække internationale investeringer i life science sektoren til Danmark. Alt sammen i sidste ende til gavn for patienterne – i Danmark såvel som globalt. Derfor mener DI, at vi bør drage fordel af, at vi i Danmark allerede er langt med arbejdet med en 10 års plan for psykiatrien samt har stærke virksomheder, der kan bidrage til at løfte den mentale sundhed.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre landes holdninger til Kommissionens meddelelse. Dog forventes det, at de fleste lande vil stille sig positivt over for meddelelsen, hvilket også fremgik af drøftelserne på det uformelle ministermøde mellem EU's sundhedsministre i juli 2023.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter overordnet set Kommissionens meddelelse og anerkender baggrunden for og formålet med en styrket indsats for mental sundhed i EU. Det vurderes, at meddelelsen vil bidrage til øget positiv opmærksomhed på mental sundhed og på psykiatrien både nationalt og i EU.

Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens tilgang til mental sundhed, som går på tværs af relevante ressort- og myndighedsområder, da rammer og betingelser til fremme af mental sundhed og forebyggelse heraf ikke alene skabes i sundhedssystemet. Det er dog vigtigt for regeringen, at forslagene i meddelelsen ikke kan være en erstatning for, men et supplement til, landenes nationale arbejde med at styrke den mentale sundhed i befolkningen. Det bemærkes endvidere, at det først vil være muligt at tage konkret stilling til de foreslåede initiativer efter en nærmere afklaring af indholdet.

Meddelelsen har et stærkt fokus på udsatte befolkningsgrupper, som er i risiko for dårligt mentalt helbred. Regeringen bemærker, at den danske tilgang til arbejdet med fremme af mental sundhed også baserer sig på universelle indsatser, der retter sig mod den brede befolkning, herunder f.eks. den kommunale sundhedspleje, såvel som selektive indsatser med opmærksomhed på udsatte og sårbare grupper i særlig risiko for at udvikle mistrivsel.

Mental sundhed hos børn og unge

Regeringen bakker op om, at børn og unge er en prioriteret målgruppe, eftersom fremme af mental sundhed i de tidlige år er afgørende for barnet/den unges videre udvikling. Samtidig indikerer en række data, at mistrivlsen er stigende blandt børn og særligt unge i Danmark. Meddelsens fokus på børn og unge som en prioriteret målgruppe er i tråd med flere initiativer i regeringsgrundlaget, herunder regeringens tilkendegivelse af at løfte sundhed og trivsel blandt børn og unge ved på tværs af bl.a. sundheds-, kultur og børne- og skoleområdet at tage initiativ til en forebyggelsesplan målrettet børn og unge. Børn og unge er også målgruppen i regeringens kommende arbejde med Kommissionen for det gode børne- og ungdomsliv, som fremhæves i regeringsgrundlaget.

Regeringen støtter vigtigheden af forebyggelse og en tidlig indsats i forhold til børn og unges mentale sundhed, herunder vigtigheden af sunde fællesskaber i skole og fritidsliv, ligesom civilsamfundsorganisationer vil være vigtige aktører at inddrage i forebyggelsesarbejdet. Regeringen er desuden enig med Kommissionen i vigtigheden af at have fokus på forebyggelse og tidlig opsporing fra personale i skoler i forhold til at fremme børns og unges mentale sundhed. Regeringen støtter Kommissionens fokus på skærme og digitale mediers betydning for børn og unges mentale sundhed og behovet for at understøtte et sikrere og sundere digitalt rum for børn, herunder samtænke Kommissionens fokus på mental sundhed med arbejdet om uddannelse og digitalisering.

Mental sundhed på arbejdspladsen

Det er ligeledes en vigtig prioritet for regeringen at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø. Regeringen og alle Folketingets partier blev i marts 2023 enige om en ny arbejdsmiljøaftale, hvor der i perioden 2023-2026 afsættes 1,3 mia. kr. til at fremtidssikre arbejdsmiljøindsatsen og indsatsen mod social dumping. Aftalen indebærer bl.a., at der i perioden afsættes 16 mio. kr. til at styrke indsatsen mod arbejdsrelateret stress og sætte fokus på lederes rolle i forbindelse med psykisk arbejdsmiljø. Regeringen hilser Kommissionens fokus på psykosociale risici og mental sundhed på arbejdspladsen velkomment for at styrke indsatsen for et godt psykosocialt arbejdsmiljø på de europæiske arbejdspladser. Danmark har i mange år haft fokus mental sundhed i arbejdslivet. De vigtigste regler om psykisk arbejdsmiljø blev i 2020 samlet i en bekendtgørelse. Desuden er der i den nyligt indgåede arbejdsmiljøaftale afsat midler til en række prioriterede områder, herunder initiativer, der vedrører den mentale sundhed på arbejdspladserne.

Arbejdsmarkedets parter på europæisk plan er i færd med at revidere deres aftale om telework fra 2002, således at aftalen også kommer til at omhandle "the right to disconnect". Spørgsmål om arbejdstid og fravær, herunder retten til at være offline, er normalt temaer, som i Danmark håndteres af arbejdsmarkedets parter i kollektive overenskomster. Regeringen støtter op om de europæiske parter forsøg på at nå til enighed herom.

Sammenhæng med 10-årsplanen for psykiatri

Regeringen har derudover noteret sig, at der er lighedspunkter mellem regeringens prioriterede indsatsområder fra det igangværende arbejde med udviklingen af en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed og Kommissionens flagskibsinitiativer, herunder særligt i forhold til børn og unges mentale helbred, styrkelse af mentale sundhedssystemer, herunder flere fagfolk, samt brud med stigmatisering af psykiske lidelser.

Med "Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed" er der igangsat følgende overordnede indsatser, der vurderes at stemme overens med initiativerne fra Kommissionens meddelelse:

1. Opbygning af et lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel af ensartet høj kvalitet
2. Styrkede indsatser til mennesker med svær grad af psykisk lidelse
3. Afstigmatisering af psykisk lidelse

4. Styrkede tværfaglige og evidensbaserede miljøer
5. Forskning og udvikling

Mental sundhed og psykosocial støtte i humanitære kriser

Det er en prioritet for Danmark at yde støtte til personer i humanitære kriser, som har været udsat for overgreb og lider af traumer. Den type indsatser går under paraplybetegnelsen Mental Sundhed og Psykosocial Støtte (MHPSS).

Det danske engagement er forankret i den udviklingspolitiske strategi, "Fælles om verden", hvor MHPSS er en central prioritet. Danmark støtter bl.a. MHPSS-indsatser i humanitære kriser gennem vores strategiske partnerskaber med de danske civilsamfundsorganisationer og FN, som er tilstede på bl.a. Afrikas Horn, Sahel, Afghanistan, Yemen, Syrien og Ukraine. Derudover ligger både Røde Kors Bevægelsens *Referencecenter for Psykosocial Støtte* og Red Barnets *globale videnscenter for mental sundhed og psykosocial støtte* i Danmark. Danmark støtter derudover, ligesom EU-Kommissionen, både Education Cannot Wait-fonden (ECW) og det Globale Partnerskab for Uddannelse (GPE) samt deres MHPSS-indsatser.

Regeringen er således enig i Kommissionens fokus på at investere i mental sundhed i partnerlande, hvor der særligt i krisesituationer er behov for indsatser, som kan hjælpe med at forebygge og behandle trauma samt styrke resiliens.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen forelægges for Folketingets Europaudvalg for første gang.